

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK MUZEA ŠUMAVY

XI

SCRIPTORIVM

Vydání Vlastivědného sborníku Muzea Šumavy laskavě finančně podpořili:
Město Kašperské Hory; Město Sušice; Rynostav a Zikmund Schwarzkopf.

Na přední straně obálky je použita fotografie východního průčelí kostela Narození Panny Marie ve Strašíně; na zadní straně obálky je použita fotografie kaple sv. Barbory u téhož kostela (listopad 2010, foto Martin Čechura).

© Muzeum Šumavy, 2020
Cover & Typo © Scriptorium, 2020
ISBN 978-80-87235-12-6 (Muzeum Šumavy)
ISBN 978-80-7649-011-6 (Scriptorium)

OBSAH

Slovo redakce	7
I. Dějiny umění	
Jaroslav PACHNER, <i>Mokrosuky. Renesanční perla Pošumaví</i>	9
Tomáš HUNČOVSKÝ, <i>Stavební vývoj kostela Narození Panny Marie ve Strašíně</i>	27
II. Archeologie	
Jindra HŮRKOVÁ, <i>Sušice ve výpovědi archeologických pramenů. 3. část – středověké a novověké nálezy z Horního Předměstí</i>	47
Josef HLOŽEK – Michal VĚTROVEC, <i>Nedostavěný hrad u Strašína (okr. Klatovy) v kontextu nedokončených hradních areálů v Čechách</i>	77
III. Historie	
Jiří JÁNSKÝ, <i>Dvě velké lsti jednookého vojevůdce aneb dobyl Žižka v čeronu roku 1421 hrad Rabí a torz Panský Bor podruhé?</i>	87
Jana BARTOŠOVÁ, <i>Tomáš Rosacius Sušický a jeho synové</i>	117
†Petr ROŽMBERSKÝ, <i>Chanovští z Dlouhé Vsi na Rabí</i>	123
Jiří PEŠTA, <i>Vraždy mlynářů na žichovickém a sušickém panství v letech 1812 a 1816. Příspěvek k dějinám mlýna čp. 14 v Rozsedlích a Hokovského mlýna u Kadešic</i>	149
†Vladimír HOLÝ, <i>Z minulosti Strašína a nejbližšího okolí</i>	195
Adam HANUS, <i>Hrad vzdělání a národa? Nový pohled na vznik reálných škol v Sušici a Kašperských Horách</i>	205
Karel ŘEHÁČEK, <i>Ryplové z Hor Matky Boží a Plzeň</i>	241
Kristýna GRUBHOFFER HANUSOVÁ, <i>Italští vysídlenci na Sušicku v období Velké války (1915–1919)</i>	255
Lukáš KOPECKÝ, <i>Architekt a stavitel Karel Houra ve střetu s komunistickým totalitním režimem</i>	279
IV. Fenomén venkovských Židů	
Lenka ULIČNÁ, <i>Genizy venkovských synagog</i>	297
František ŠKŮREK, <i>Synagoga v Klatovech</i>	307
Alena VLČKOVÁ, <i>Židovská historie ve Štěnovicích</i>	313
Alexandr PUTÍK, <i>David Gans a počátky židovského venkovského (vesnického) osídlení na Mělnicku</i>	321
Radka KINKOROVÁ, <i>Vztahy Čechů a Židů na Domažlicku ve druhé polovině 19. století</i>	345
Jan EDL, <i>Tachovští Adlerové v období první republiky</i>	353
Karel ŘEHÁČEK, <i>Kolovečští Hutterové a případ Josefa Grunda</i>	377
V. Materiály a zprávy	
Jan LHOTÁK – Jan KOŠINA, <i>Pustevny – zaniklá barokní kaple u Dolejšího Krušce</i>	391
Jindřich ŠLECHTA, <i>Restaurování obrazu Snímání z kříže z klášterního kostela sv. Felixe řádu kapucínů v Sušici</i>	405

Jiří PEČINKA, <i>Křížová cesta z kaple Panny Marie v Roku u Sušice a její restaurování</i>	409
Jiří NOVÁK, <i>Padlí vojáci 1. světové války z Ostružna (okr. Klatovy)</i>	419

VI. Jubilea, nekrology, výročí

<i>Šedesát let Zdeňky Řezníčkové (Jan Lhoták)</i>	429
<i>Za Josefem Spěvákem (Jan Lhoták)</i>	432
<i>Vzpomínka na Petra Rožmberského (Zlata Gersdorfová)</i>	434

VII. Recenze

<i>Sabine Groepel, Tomáš Svoboda, Daniel León (edd.), Příběhy Sudet : Geschichten aus dem Sudetenland (Marie Malivánková Wasková)</i>	439
<i>Jan Adámek (ed.), Acta correctoris cleri civitatis et diocesis Pragensis annis 1407–1410 comparata (Jan Lhoták)</i>	440
<i>Dagmar Dreslerová – Radka Kozáková – Milan Metlička – Veronika Brychová – Přemysl Bobek – Čeněk Čišecký – Adéla Pokorná – Jan Michálek – Barbora Strouhalová, Human activity in the upper regions of the Šumava mountains during prehistory as reflected in archaeological and proxy data Multidisciplinary research of the La Tène archaeological site in the Sklářské valley (Miloslav Slabina)</i>	441

VIII. Anotace

<i>Martin Pták – Michaela Ptáková, Nové poznatky k pravěku Práchně (Jiří Fröhlich)</i>	445
<i>Josef Pecka, Toulání za šumavskými sklárnami s profesionálním průvodcem Josefem Peckou (Marie Malivánková Wasková)</i>	445
<i>Tereza Blažková, Zapomenuté stopy dřevařů na Šumavě (Jiří Novák)</i>	446
<i>Miloslav Michalec a kol., Zaniklé venkovské školy Plzeňského kraje (Jiří Novák)</i>	446
<i>Sborník prací z historie a dějin umění 9/2017 (Jiří Novák)</i>	446
<i>Miroslav Sládek – Jaroslav Stuchlý – Václav Vácha, Nové Hutě. Kaltenbach (Jiří Novák)</i>	447
Seznam autorů	449
Pokyny pro autory příspěvků do Vlastivědného sborníku Muzea Šumavy	451
Z knižní produkce Muzea Šumavy	453

ARCHITEKT A STAVITEL KAREL HOURA VE STŘETU S KOMUNISTICKÝM TOTALITNÍM REŽIMEM

Lukáš Kopecký

Autorovým životním osudem je hrad Velhartice, kde nepřetržitě provádí každé léto od roku 2007. A právě tady, ve stínu majestátních staveb Buška z Velhartic se setkal vůbec poprvé se jménem Karla Houry. Se jménem stavitele, který v děsivých časech Protektorátu Čechy a Morava pomáhal tehdejšímu majiteli Velkostatku Velhartice, princí Josefu Windischgrätzovi¹ s rekonstrukcí zámeckého křídla. Při pátrání, jak výrazně Houra ovlivnil stavební vývoj památky, autor našel kontakt na Hourovu vnučku a teprve tehdy s překvapením i děsivostí zjistil, že architektův dlouhý život měl také co do činění s největší brutalitou stalinistických 50. let. To ho inspirovalo k napsání tohoto textu. Ten má, pokud možno, být poctou Karlu Hourovi, který se ani za těch největších příkoří nevzdal a snažil se být vždy maximálně nápomocný svému okolí.

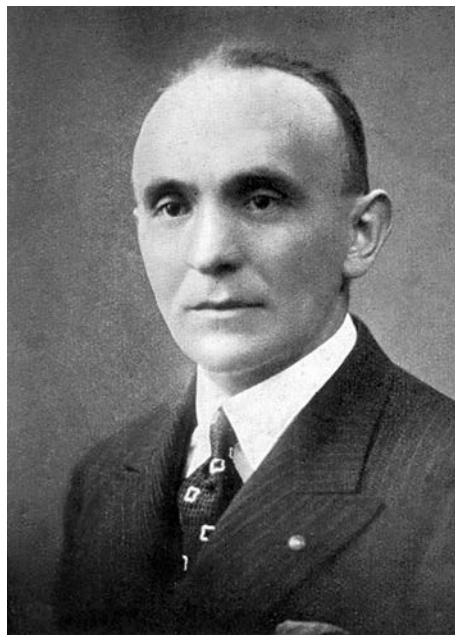
Životní osudy Karla Houry

Když na Mikuláše roku 1955 zaváděl starší seržant Jaroslav Švantner z 3. odboru Krajské správy Ministerstva vnitra (KS MV) usnesení o zahájení vyšetřování, ve kterém vyjmenoval základní provinění Karla Houry a navrhl ho předvést, zahájit proti němu vyšetřování, provést osobní a domovní prohlídku, zajistit majetek, založit vyšetřovací svazek a v neposlední řadě ho umístit do vyšetřovací vazby, začínalo pro slavného sušického stavitele a architekta rozhodně nejtemnější období jeho života.²

-
- ¹ K Josefu Windischgrätzovi a válečným letům na Velharticích nejlépe: Nina ZEMANOVÁ, *Velhartice a Windischgrätzové ve 40. letech 20. století*, In: Sborník prací z historie a dějin umění 8, Klatovy 2015, s. 463–485; TÁŽ, *Mezi monarchií a totalitními režimy. Šlechta ve víru dějin střední Evropy*. In: Nicolas Maslowski – Bohuslav Šalanda (edd.), *Jak studovat aktéra a sociální změnu z perspektivy historické sociologie*, Karolinum, Praha 2017, s. 100–124.
  - ² Národní archiv (dále jen NA), Správa sboru nápravné výchovy – nezpracováno (dále jen SSNV), Osobní vězeňský spis Karla Houry, Usnesení o zahájení vyšetřování Karla Houry z 5. prosince 1955.

Pojďme však postupně. Představovat Karla Houru na Sušicku by mohlo být oním nošením dříví do lesa. Narodil se 3. května 1902 v Hvoždanech pod Třemšínem na Příbramsku do rodiny krejčího. Protože však o detailech svého mládí a dospívání posléze ještě obsáhle vypovídal v 50. letech, nechť se laskavý čtenář přenesení do meziválečné Sušice, kde se začala Hourova hvězdná stavitelská a architektonická kariéra.³

Ve městě pod Andělíčkem má dnes památník a nábřeží. A to naprostým právem. Kam se člověk v Sušici podívá, tam najde Hourovy stopy, ale nejen tam, i v blízkém či širokém okolí: domky pro prof. Kincla, pana Sedláka či ředitele měšťanských škol Hozmana, vily pro továrníka Němce, ředitele Hallu, paní Svatošovou, paní Gůrovou, MUDr. Skalu, učitelku Vinšovou, Kotrčův mlýn s elektrárnou, dům sociální péče pro dělníky SOLO, přestavba Hotelu Svatobor, opravy děkanství či rozhledna na Svatoboru.⁴ K tomu připočteme novou obecnou školu ve Velharticích, chatu na Roklanu⁵, rozhlednu na Javorníku či rozhlednu na Třemšíně, železobetonový most v Rožmitále, v témže městě také přestavbu restaurace Slavie na náměstí.⁶

Obr. 1. Portrétní fotografie Karla Houry.

Střety s totalitou

Ovšem hvězdně rozjetá kariéra dostala první ránu na podzim 1938. Mnichovské setkání Hitlera, Mussoliniho, Chamberlaina a Daladiera nepřipravilo osudovou ránu jen celému Československu, ale konkrétně na Sušicku městu od města, vesnici od vesnice celou řadu lokálních problémů v souvis-

³ Zdeněk PAPEŠ, *Památníky Karla Houry v Sušici*, Sušické noviny 2002, č. 9, 3. 5., s. 5. Z tohoto Hourova životopisu také vycházejí všechny informace o jeho stavitelské činnosti. Škoda jen, že text neobsahuje absolutně žádnou zmínku o Hourových osudech v 50. letech.

⁴ Tamtéž.

⁵ Viz https://www.idnes.cz/ceske-budejovice/zpravy/roklanska-chata-sumava-turistika-pamatka.A190820_496424_budejovice-zpravy_mrl (navštíveno 31. ledna 2020).

⁶ Viz <https://www.staryrozmital.cz/news/po-vice-nej-sto-letech-bude-stat-na-tremesine-rozhledna-5-8/> (navštíveno 31. ledna 2020).

losti s úpravou hranic. Najednou už do společného státu nepatřily Kašperské Hory či Hartmanice. Ale nešlo jen o ztrátu území. Mizely i charaktery. Už od podzimu se v mnohých oblastech začaly projevovat různé národovecké snahy, často vytryskávají z mnichovského zklamání. Bohužel ale často přecházely do různých podob krajně pravicových, často označovaných až jako fašistické. Po 15. březnu 1939 mohly propuknout naplno, i když sami Němci těmito aktivitami často pohrdali, ba pro ně někdy byly až nebezpečné.

Tyto výlevy postihly i Karla Houru a souvisely především s jeho aktivním členstvím mezi rotariány či v Sokole, a zapadaly též do protižidovských nálad v protektorátu v letech 1939–1940. Souvisely s činností Vlajky na Sušicku, s kolaborantem Zdeňkem Chadtem z Žichovic.⁷

Válečná léta nakonec ale Houra překonal, i díky velhartické zámecké zakázce, a po květnu 1945 se mohl znovu svobodně nadechnout. Zapojil se velmi výrazně do sušických společenských i spolkových aktivit a jako většina lidí se až do února 1948 relativně bez problémů živil tím, co nejlépe uměl – stavitelstvím a projektováním. Byl však soukromým podnikatelem, živnostníkem s celou řadou zaměstnanců. A tak se velmi rychle po komunistickém protiústavním puči dostal do spárů nové totality a již v létě 1948 byl jeho podnik znárodněn.⁸

Vyšetřování a věznění v 50. letech

Ve svém původně vlastním podniku sice mohl pracovně zůstat, posléze však vystřídal několik zaměstnání, ale totalitní smyčka se stále rychleji začala omotávat kolem jeho přátel a pak i kolem něj.

Detaily k vyšetřování a samotnému obvinění Karla Houry nám přináší kompletně dochovaný vyšetřovací spis Krajské správy Ministerstva vnitra Plzeň, uložený v Archivu bezpečnostních složek.⁹

Vyšetřování Karla Houry pro jeho údajnou protistátní činnost bylo zahájeno 6. prosince 1955 a v zápise o něm nacházíme klíčová fakta, pro která pak byl vyšetřován, držen ve vazbě, souzen a nakonec uvězněn: „*Karel Houra během roku 1949 až 1953 jednal s JUDr. Otto Seitzem, představitelem bývalé strany národně socialistické v Sušici, o obsazení vedoucích míst v Sušici v případě zvratu v ČSR. Seitzovi se Houra svěřil s tím, že pro okamžik zvratu lidově demokratického zřízení má strana lidová v Sušici připravené ‚vhodné osoby‘ z řad reakčních živlů k obsazení vedoucích míst v Sušici. Nakonec Karel Houra byl seznámen v době od r. 1949 do r. 1951 Vojtěchem Scheinostem s kontrarevoluční činností bývalých*

⁷ Více srov. NA, Zemský úřad – Prezidium zemského úřadu v Praze, karton č. 1371, signatura (dále jen sign.) 207-1371-5/99 a sign. 207-1371-8/63

⁸ Konkrétně 15. července 1948 vyhláškou o znárodnění podniků podle zákona 121/1948 Sb., srov. <https://www.epravo.cz/vyhledavani-aspi/?Id=18688&Section=1&IdPara=1&ParaC=2>, <https://www.noveaspi.sk/products/lawText/1/18688/1/2>, navštíveno 30. ledna 2020)

⁹ Archiv bezpečnostních složek (dále jen ABS), f. Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy Plzeň, sign. V 1048 PL, Osobní vyšetřovací svazek proti Karlu Hourovi.

pravicových sociálních demokratů na Sušicku, o které věděl, že je napojen na krajskou ilegální organizaci v Plzni, která má ilegální spojení do zahraničí...“ Následují citace z výslechů Seitze a Scheinosta, které měly Houru usvědčovat ze znalosti dané problematiky, a tím pádem z páchání trestné činnosti.¹⁰

Príslušníci KS MV Plzeň 8. prosince provedli u Hourů osobní a domovní prohlídku, zabavili spoustu jeho osobních věcí, spisový materiál z jeho činnosti v Sokole či Rotary Clubu, několik protistátních tiskovin, knihu *Hovory s TGM* a další.¹¹ Vybavení bytu bylo kompletně sepsáno a až do rozhodnutí soudu měla Hourova manželka Vlasta zakázáno s ním jakkoli nakládat kromě domácího použití.

Karel Houra vypovídal hned 8. prosince 1955, výslech začal ve 23.15. Houra přiznal setkávání s Vojtěchem Scheinostem, s nímž hovořil o aktuálních politických a společenských záležitostech, ale i o možné ilegální činnosti. Následně byl konfrontován s výpověďmi Scheinosta a vyšetřovatel Václav Volráb několikrát Hourovi vmetl do tváře, že lže, zapírá a měl by si uvědomit, že lhaní ničemu nepomůže. Výslech skončil v 6 hodin ráno.¹²

Ovšem už v půl třetí odpoledne výslech pokračoval. Houra uvedl, že měl ke státnímu zřízení záporný postoj, poslouchal zahraniční rozhlas, s přáteli o tomto vysílání hovořil, dával jim informace, ale žádnou konkrétní protistátní činnost podle svých slov nevyvíjel.¹³

Další výslechy probíhaly postupně 14., 15., 16., 19., 21., 22., 27. prosince, po Novém roce hned 2. ledna, poté 5., 10., 13., 17., 18., 19., 24., 25., 26. ledna a naposledy 7. února.¹⁴

Vyslechnuta byla také Hourova manželka, která potvrdila, že její manžel doma poslouchal západní rozhlas, ale zároveň odmítala, že by se u nich doma scházely další osoby, které by vysílání poslouchaly. Měl doma také protistátní letáky, z nichž některé jí někdy ukazoval.¹⁵

Dne 8. února 1956 se Karel Houra během dopoledne seznamoval s výsledky vyšetřování a spisy a podepsal se po vlastnoručně napsaném konstatování: „*Vyšetřovací spis jsem studoval od 8.35 do 11.15, vše je správné a nemám již nic, čím bych svoji trestnou činnost doplnil.*“¹⁶

Během dvou měsíců s krátkou vánoční přestávkou tedy Houra absolvoval minimálně 20 výslechů, často velmi dlouhých. Postupem času to vypadá, že v mnoha faktech byl zlomen a pochopil, že systém vyšetřování je natolik silný, že nějaký odpor nemá valnou cenu. Nehledě na to, že když se na jeho „trestnou činnost“ podíváme komplexně, je až úděsné, co všechno totalitní

¹⁰ Tamtéž, Usnesení o zahájení vyšetřování z 6. prosince 1955.

¹¹ Tamtéž, Protokol o domovní prohlídce z 8. prosince 1955.

¹² Tamtéž, Protokol o výpovědi Karla Houry z 8. prosince 1955.

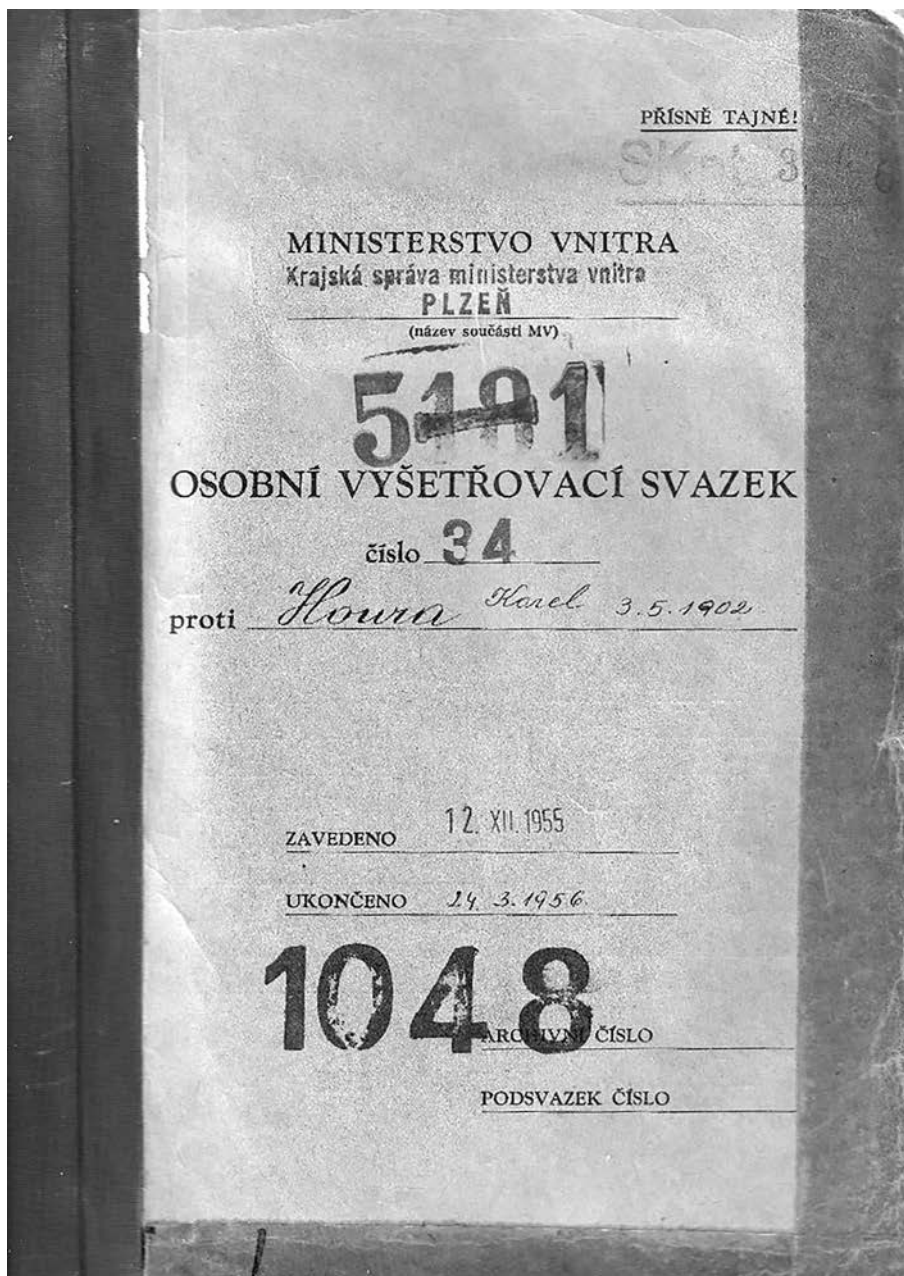
¹³ Tamtéž, Protokol o výpovědi Karla Houry z 9. prosince 1955.

¹⁴ Tamtéž, Protokoly o výpovědích Karla Houry ze zmíněných dnů.

¹⁵ Tamtéž, Protokol o výpovědi Vlasty Hourové z 27. ledna 1956.

¹⁶ Tamtéž, Protokol o skončení vyšetřování z 8. února 1956.

Obr. 2. Obálka vyšetřovacího spisu Karla Houry (Archiv bezpečnostních složek).

režim za trestnou činnost považoval. Bohužel to přesně ukazuje, nakolik má totalita strach ze svobodné společenské činnosti svých občanů.

V Hourově případu byli také vyslechnuti další svědci z jeho okolí a pracovišť, kromě již zmiňovaných Seitze a Scheinosta také Jaroslav Svoboda, Josef Vagoun, Vladimír Jaroš, Jakub Hrádek a Josef Langhamer.

Po těchto intenzivních dvou měsících sepsala Krajská prokuratura v Plzni žalobu na Karla Houru: „*Obviněný Karel Houra jako funkcionář strany lidové reakčního křídla od roku 1945, jako člen rady MNV Sušice, stavěl se proti očiště veřejného života od zrádců a kolaborantů tím způsobem, že s dalšími reakčními zástupci jiných politických stran pod záminkou ‚řádného‘ přešetření oddaloval potrestání obchodníků Hlavatého Karla a Hrádka Jakuba ze Sušice, jež měli být potrestáni podle retribučního dekretu. Vítězstvím pracujícího lidu v únoru 1948 neskončila však tato ilegální nepřátelská činnost obviněného, ale zapojil se po této době aktivně do protistátní činnosti. V roce 1949 nebo 1950 dotazoval se obviněný Houra na základě svého nepřátelského poměru k lidově demokratickému zřízení dnes již odsouzeného pravicového sociálního demokrata Vojtěcha Scheinosty, zda pravicoví sociální demokraté vyvíjejí ilegální činnost. Scheinost konkrétně Houru informoval o tom, že mají ilegální skupinu v Sušici, která má spojení s krajským ilegálním výborem v Plzni, a ten, že je napojen na zahraniční sociálně demokratickou zrádčovskou ‚emigraci‘, od níž dostávají ku své protistátní činnosti instrukce. Současně sdělil Scheinost obviněnému Hourovi, že v této illegalitě je zapojen další pravicový sociální demokrat Josef Vagoun, bývalý okresní tajemník sociální demokracie v Sušici, dnes již rovněž odsouzený.*“ Dále měl Houra Scheinostovi předat stavební plány některých objektů v Sušici, na kterých se podílel – např. nové výroby na dřevovláknité desky zn. SOLOLIT. Setkával se také s bývalým lidovcem Antonínem Černým, se kterým měl domlouvat, že po případném státním převratu by měla být znovu obnovena předúnorová lidová strana.

„*V měsíci červnu 1949 hovořil obviněný Houra s JUDr. Otto Seitzem, nyní odsouzeným, o politické situaci v ČSR a shodli se na tom, že dojde ku zvratu státního zřízení. Na základě tohoto jednání obviněný Houra pak Seitzovi sdělil, že pro okamžik zvratu v ČSR má strana lidová připravené ‚vhodné osoby‘ k obsazení funkcí předsedy MNV a ONV¹⁷ v Sušici... Obviněný Houra sám pak Seitzovi slíbil, že v případě zvratu zřízení ‚vezme‘ funkci, přičemž Seitz mu doporučil, aby vzal funkci starosty v Sušici.*“ Houra doma uschoval protistátní letáky, které měly být ve „vhodnou“ dobu použity, pravidelně měl poslouchat zahraniční rozhlas. Proto krajský prokurátor navrhl obžalovat Houru z trestného činu velezrady podle § 78 odst. 2 s, odst. 1 c trestního zákoníku.¹⁸

¹⁷ Až do roku 1960 existoval samostatný Okres Sušice.

¹⁸ ABS, sign. V 1048 PL, Žaloba proti Karlu Hourovi ze 7. února 1956.

Soud, věznění

Krajský soud v Plzni 13. března 1956 svým rozsudkem rozhodl, že je Karel Houra vinen tím, že byl od roku 1948 až do 8. prosince 1955 v Sušici a na jiných místech ve „styku s bývalými funkcionáři reakčních politických stran, a to pravicovými sociálními demokraty a lidovci, s nimi podvratným způsobem proti lidově demokratickému zřízení jednal, tedy spolčil se s těmito osobami v úmyslu podvracet lidově demokratické zřízení...“.¹⁹

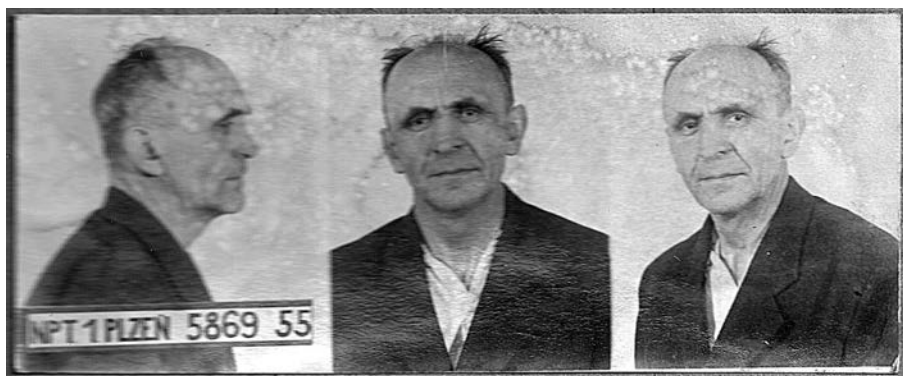
Tím podle soudu spáchal trestný čin sdružování proti republice podle § 79 trestního zákoníku a soud jej odsoudil ke 3 rokům odnětí svobody, zároveň ztratil čestná práva občanská, musel zaplatit peněžitý trest 2000 Kčs a také mu byla uložena povinnost zaplatit náklady trestního řízení.

V odůvodnění soud po doznání obviněného a výpovědích svědků konstatuje, že již od únorových událostí roku 1948 se Karel Houra stýkal s různými osobami v Sušici a jejím okolí, a to především s těmi, které vůči novému komunistickému zřízení projevovaly odpor, nesouhlasily s ním. Spolupracoval s Vojtěchem Scheinostem (v tu chvíli již také odsouzeným) na vytváření ilegálních struktur pravicových sociálních demokratů a jejich kontaktech na Plzeň a tamní vedení. Sám Houra měl podporovat jakousi ilegální činnost lidové strany. V červnu 1949 jednal v Sušici s Ottou Seitzem a spolu měli připravovat plán, jak by byla vedena sušická radnice po případném státním převratu, Houra projevil zájem v nové samosprávě pracovat. Kromě mnoha takovýchto schůzek a setkání měl Karel Houra doma ukrývat „ilegální tiskoviny“, poslouchat zahraniční rozhlas a informace z tohoto vysílání dále předávat svým přátelům a známým. Soud změnil skutkovou podstatu trestného činu, neboť krajská prokuratura jej žalovala za velezradu. Soud přihlédl k tomu, že všechny Hourovy aktivity byly v rovině verbální či písemné, nikdy nepřešly v žádné skutky. Proto tedy soud dospěl k závěru, že se jedná „jen“ o trestný čin sdružování proti republice.

Smutně paradoxní je, že soud v odůvodnění píše, že ohledně stanovení výše trestu přihlédl k dobrým charakterovým vlastnostem obviněného (do některých skutkových událostí byl spíše vmanévrován), vynikající pracovní morálce v podnicích, ve kterých působil, a v neposlední řadě také k tomu, že byl těžce nemocný na anginu pectoris, jak prokázal vězeňský lékař. Nápravu však soud shledával pouze v nepodmíněném trestu odnětí svobody, kterým měl Houra odčinit svou dlouhodobou činnost. Jeho doznání však soud považoval za kající, neboť doznal i věci, které státním orgánům v době zatčení nebyly vůbec známy. Pod rozsudkem je podepsán předseda senátu JUDr. Adam Pittner.²⁰

¹⁹ NA, SSNV, osobní vězeňský spis Karla Houry, Rozsudek Krajského soudu v Plzni nad Karlem Hourou z 13. března 1956.

²⁰ Tamtéž.

Obr. 3. Vazební snímek Karla Houry (Archiv bezpečnostních složek).

Ovšem 1. června 1956 projednal pražský Nejvyšší soud odvolání krajského prokurátora v Plzni a vynesl nový rozsudek. Krajský prokurátor se odvolal (Karel Houra trest přijal), protože se i nadále domáhal výše zmíněné klasifikace trestného činu velezrady. Odvolací soud přezkoumal rozsudek, prošel znovu všechny důkazy, doplnil řízení zcela novým podrobným výslechem obviněného a dospěl k závěru, v němž se vymezil vůči krajskému soudu a jeho pohledu na věc. Dle rozsudku měl Hourovu činnost posuzovat mnohem příkřeji, nebrat některé Hourovy schůzky na lehkou váhu a vidět v nich mnohem závažnější jednání. I tak nedospěl Nejvyšší soud k závěru, že by se jednalo o velezradu, ovšem délku odnětí svobody o rok prodloužil, tedy poslal Karla Houru za mříže na 4 roky. Pod rozsudkem byl podepsán JUDr. Vojtěch Görner.²¹

Karel Houra tak byl ve vazbě od 8. prosince 1955 do 1. června 1956, toto období se mu do trestu započítávalo. Trest mu tedy skončil 8. prosince 1959 o 21. hodině. Posledním jeho bydlištěm před zatčením byla Sušice, čp. 282/II. Ztratil čestná práva občanská na 5 let a též byl odsouzen k propadnutí celého jmění.

Ve vazbě byl držen v Plzni, následně putoval do cely v Praze, když se jeho případ projednával před Nejvyšším soudem, poté pobýval v ruzyňské věznici, pak byl tři měsíce v Plzni, aby byl opět převezen do Prahy až do konce výkonu trestu.

Z vězeňského spisu se můžeme dozvědět mnoho věcí, byť je to povětšinou čtení velmi neradostné. Ještě před propuštěním, v únoru 1959, byl kázeňský trestán jedním měsícem zastavení výhod, protože „soustavně narušoval pracovní morálku spoluvězňů, jeho chování vůči příslušníkům je drzé a arogantní“.²²

²¹ Tamtéž, Rozsudek Nejvyššího soudu v Praze nad Karlem Hourou z 1. června 1956.

²² NA, SSNV, osobní vězeňský spis Karla Houry, Osobní karta.

Pokud to bylo možné, chodili za ním na návštěvy manželka Vlasta, dcera a syn a také bratr Josef Houra.²³

Požádal si také o obnovu trestního řízení – jednání se konalo 7. 3. 1957, bohužel k ničemu nevedlo.²⁴ Ve vězení Karel Houra také pracoval, tomu se nikdy nevyhýbal.

Bylo mu také předepsáno doučtování za neplnění norem ve výkonu trestu od 26. dubna do 8. prosince 1958, celkem 2 825,24 Kč. Ve výkonu trestu obdržel kapesné ve výši 5 606,70 Kč a po propuštění mu bylo vyplaceno 5 287,91 Kč, dále odeslal manželce 15 550 Kčs.

Můžeme také zmínit z jeho vlastnoručně sepsaného životopisu: Pocházel z chudých poměrů, měl tři sourozence, nejmladší z nich zemřel na následky úrazu v roce 1947. Karel Houra chodil do obecné školy (1907–1913), posléze do měšťanské (1914–1916) v Rožmitále pod Třemšínem, v letech 1916–1918 se vyučil zedníkem, 1918, 1919 a 1922 navštěvoval Státní průmyslovou školu stavební v Českých Budějovicích, vždy když si na studia vydělal. V mezidobí byl zaměstnán jako stavební asistent u firmy František Holeček, stavitel v Sušici. Od 1. října 1923 do 1. prosince 1924 absolvoval prezenční vojenskou službu u ženijního pluku č. 1 v Terezíně, kde dosáhl hodnosti desátníka.²⁵ Od 1. ledna 1925 do 28. února 1926 pracoval jako technik a rozpočtář u firmy architekta Karla Řepy v Praze.²⁶ Od 1. března 1926 do 1. října 1927 působil jako stavbyvedoucí na stavbě finanční a poštovní budovy v Sušici.²⁷ V prosinci 1926 složil stavební zkoušku. Od roku 1928 až do znárodnění v roce 1948 provozoval stavební živnost, která měla v době svého ukončení 76 zaměstnanců. Po znárodnění v podniku mohl zůstat, a to na pozici provozního vedoucího. V roce 1951 místo opustil, nejdříve byl stavbyvedoucím v Přešticích při výstavbě podniků, posléze ve stejné funkci na výstavbě rokcanské nemocnice a nakonec do 1. srpna 1955 na výstavbě plzeňského sídliště Slovany. Z něj se vrátil do míst nejmilejších a nastoupil jako referent do Šumavských vápenic v Sušici.²⁸

Manželka Vlasta Hourová, rozená Vogeltanzová, se narodila 14. února 1904 na Čachrově, měli spolu dvě děti – Karla Houru (17. 11. 1933) a Vlastu Hourovou (23. 3. 1936). Jeho otec Josef Houra (1870–1941) byl povoláním krejčí, matka Marie (1870–1945) byla v domácnosti.

Bratr František se narodil 26. října 1898 v Roželově u Blatné, vystudoval obchodní akademii v Praze, absolvoval Vysokou školu válečnou v Praze

²³ Tamtéž, Evidenční karta návštěv.

²⁴ Tamtéž, Vyrozumění od jednání soudu z 25. února 1957.

²⁵ K vojenské službě Karla Houry srov. Vojenský ústřední archiv-Vojenský historický archiv (dále jen VÚA-VHA), Sběrka kmenových listů, Kmenový list Karla Houry.

²⁶ Viz https://cs.wikipedia.org/wiki/Karel_%C5%98epa.

²⁷ Jakub POTUČEK – Vendula POTUČKOVÁ, *Slavné stavby Jindřich Freiwaldy*, Praha 2015, s. 32–39.

²⁸ NA, SSNV, osobní vězeňský spis Karla Houry, Vlastní (rukou psaný) životopis Karla Houry z 9. prosince 1955.

(1926–1928) a v letech 1947–1949 Nejvyšší vojenskou akademií K. J. Vorošilova v Moskvě.

V roce 1916 nastoupil jako jednoroční dobrovolník v rakousko-uherské armádě v Linci, od srpna 1917 byl v zajetí v Itálii a od července 1918 v italských legiích. V roce 1919 se zúčastnil bojů proti Maďarům, v letech 1929–1930 byl zpravodajským důstojníkem 2. oddělení Zemského vojenského velitelství v Košicích a později přednostou jeho operačního štábu. V letech 1933–1937 byl referentem výcvikové skupiny operačního oddělení Hlavního štábu československé armády, v létě 1937 strávil dva měsíce na kurzu ve výcvikových táborech ve Francii. Na konci roku 1938 působil v hodnosti podplukovníka.

V únoru 1940 byl zatčen pro ilegální činnost v Obraně národa gestapem a vězněn postupně na Pankráci, v Kladně, Terezíně, Gollnowě a v roce 1943 byl lidovým soudem v Berlíně odsouzen k 10 letům káznice pro přípravu velezrady.²⁹ Trest si odpykával ve Straubingu. Po válce působil jako náčelník operačního oddělení hlavního štábu, studoval v Moskvě, po návratu se stal v roce 1950 zástupcem náčelníka Vojenské akademie Klementa Gottwalda. V době vyšetřování svého bratra dosáhl hodnosti generálporučíka. Ve chvíli zatčení bratra na něj byla vypracována svodka, ve které přes nesporné vojenské kvality a členství v KSČ bylo kritizováno jeho „buržoazní založení“, vztah ke katolickému kléru a styky s příbuznými, většinou „reakčně zaměřenými“.³⁰

Další z bratrů, Josef (*1901), se narodil ve Hvožďanech, dříve byl krejčí, po roce 1945 úředník finančního referátu ONV v Praze, italský legionář, od roku 1945 člen KSČ. Nejmladší bratr Rudolf (*1904) byl od roku 1936 samostatným mlynářem ve Strážově na Klatovsku, zemřel po pracovním úrazu v roce 1947, jeho manželka a příbuzní v 50. letech též trpěli jako soukromí zemědělci a živnostníci.

Karel Houra byl před válkou členem Národní demokracie, od roku 1945 Československé strany lidové, byl členem Sokola, velmi aktivní v sušickém Rotary klubu v Sušici – klub byl inaugurován 21. 4. 1928, číslo klubu 2950, předsedou byl Karel Houra, jednatelem Karel Klement, schůzi měl vždy v pátek v 19.30 v Hotelu Pod Stráží.³¹ Z vězeňských materiálů též vyplývá, že v době nástupu do vězení měřil 168 cm.

Z 18. ledna 1959 máme dochován dopis Karla Houry do rukou náčelníka věznice, ve kterém prosí o vymazání kázeňského trestu z 19. 2. 1958. Poukazuje na to, že od nástupu do vězení nebyl dosud kázeňsky trestán, ale důležitější v samotném obsahu je, že Houra popisuje svoji pracovní činnost

²⁹ Soudní spis Františka Houry z roku 1943, srov. ABS, f. Německé soudy v Říši (141), sign. 141-205-4.

³⁰ NA, SSNV, osobní vězeňský spis Karla Houry, Svodka na generálporučíka Františka Houru. K vojenské činnosti a kariéře Františka Houry srov. též VÚA-VHA, Sbíрка kvalifikačních listin, Kvalifikační listina Františka Houry; tamtéž, f. Osvědčení podle zákona 255/1946 Sb., složka Houra František.

³¹ ABS, Objektové svazky, sign. OB 147 HK.

– pracoval jako projektant v projekční složce Agroprojektu a zařízení TÚMV, jako první práce mu byl svěřen velký projekt teplárny SLZ Likier na Slovensku, posléze pracoval na projektu další teplárny, tentokrát n. p. Perla Česká Třebová.³²

Dne 27. července 1959 byl hodnocen takto: „...jeho pracovní morálka je průměrná, svoje zkušenosti a praksi nepřenáší na slabší pracovníky, povahy je klidné, spíše samotář... s uloženým trestem se těžko smíruje a považuje jej za vysoký. Přesto, že odebírá denní tisk, nijak se po politické stránce neprojevuje a říká, že se o politiku nikdy nezajímal... Z poznatků lze konstatovat, že ods. Houra po pracovní stránce vzhledem k jeho odbornosti pracuje jen tak, aby z toho neměl nepříjemnosti. Po politické stránce se projevuje nezájem a má se za to, že trest dosud nesplnil převýchovný účel.“

Snaha o rehabilitaci

V jistém uvolňování v polovině 60. let se Karel Houra (v tu dobu stále poctivě pracující) začal domáhat spravedlnosti vůči své osobě a rodině. Okresní soud v Klatovech v květnu 1967 na jeho žádost a po přezkumu zahladil odsouzení a konstatoval, že se na něj má hledět, jako by nebyl odsouzen. Soud totiž zjistil z Lidového stavebního družstva v Sušici (kde byl Houra od roku 1960 zaměstnán), že po propuštění vede řádný život a již nebyl znovu odsouzen.³³

V dubnu 1968 zaslal Karel Houra na Generální prokuraturu v Praze žádost o přezkoumání jeho odsouzení v roce 1956 a následného věznění.³⁴

Její prošetření a vyřešení nacházíme ve fondech Inspekce a Komise ministra vnitra, na 38 listech zde můžeme zmapovat celou anabázi z roku 1968.

Dne 10. července přišla na ministerstvo vnitra – inspekci ministerstva vnitra zpráva z revizního odboru generální prokuratury podepsaná dr. Rychetským, která informovala o žádosti Karla Houry o rehabilitaci. Ve své žádosti uvedl, že celý proces proti němu byl uměle vykonstruován včetně tzv. důkazů. Při výsleších byl na něj činěn údajně všestranný a nelidský nátlak. Bylo využíváno jeho srdečních chorob, což byl neúčinnější prostředek, jak ho likvidovat. Při výslechu byli hanobeni jeho rodiče, např. odsuzováním toho, že ho jako malého vodili do kostela, byl urážen jeho bratr František coby vysoký armádní důstojník. Vyšetřovací orgány ho měly nutit, aby se přiznal ke všemu, co bylo v obvinění, byť sám Houra byl přesvědčen, že nic neprovedl.

Ve vězení s ním následně bylo nakládáno nelidsky, i když poctivě pracoval. Jmenovitě jako trýznitele zmínil nadporučíka Šarocha. Na jeho zdravotní stav nebyl brán zřetel, léčba neprobíhala. Houra žádal řádné vyšetření svého

³² NA, SSNV, osobní vězeňský spis Karla Houry, kázeňská hodnocení Karla Houry.

³³ Usnesení Okresního soudu v Klatovech z 23. května 1967 – v držení rodiny, za zprostředkování děkují paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

³⁴ Žádost Karla Houry generální prokuratuře ze 17. dubna 1968 – v držení rodiny, za zprostředkování děkují paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

případu, potrestání viníků a také navrácení věcí z domovní prohlídky z roku 1955.³⁵

Dne 13. srpna 1968 byl Karel Houra vyslechnut, shrnul, jak nelidsky s ním v průběhu vyšetřování i posléze ve výkonu trestu bylo zacházeno. Výsledky byly často dlouhé nebo začaly až odpoledne a probíhaly do nočních hodin. Znovu si stěžoval na nedokonalou lékařskou péči či šikanu ze strany vězeňské správy.³⁶

V následujících dnech a týdnech byl vyslechnut Vladimír Šaroch (v letech 1957–1960 zástupce náčelníka NPT v Praze 4), zprávu podal Václav Kořátko, náčelník inspekce náčelníka správy Sboru nápravné výchovy, který Hourovu žádost odmítl jako neopodstatněnou. Náčelník nemocnice Ústavu národního zdraví na ústředí ministerstva vnitra se vyjádřil k lékařské péči a k Hourovu vyšetřovateli se vyjádřil major Václav Čoček, který byl v době vyšetřování náčelníkem Krajské správy Ministerstva vnitra Plzeň a přímým nadřízeným Václava Volrába, který Houru vyšetřoval. Ten už být vyslechnut nemohl, zemřel v roce 1960. Čoček Volrába označil jako klidného člověka, nemocného na srdce, který se k vyšetřovaným prý choval velmi dobře. Vyslechnut byl také František Votava, Hourův spoluvězeň, který se sice Houry zastával, ale vězeňské podmínky a lékařskou péči paradoxně označoval jako velmi ucházející.³⁷

V říjnu 1968 poslal náčelník Sboru nápravné výchovy na ministerstvo vnitra zprávu, která se jednoznačně stavěla za příslušníky ve vězeňských zařízeních, všechny body žádosti Karla Houry odmítla jako neopodstatněné a na konci konstatovala, že si Karel Houra v žádném případě na podmínky ve věznicích i lékařskou péči absolutně nemůže stěžovat.³⁸

Na konci listopadu pak mjr. dr. Ivan Urban jako náčelník komise ministra vnitra sepsal závěrečnou zprávu k prošetřování údajných nezákonností. Ohledně vyšetřovacích metod Václava Volrába konstatoval, že šetření bylo složité díky Volrábově úmrtí, ovšem na základě získaných informací označil Hourovu stížnost jako nevěrohodnou. Ohledně stížnosti na Vladimíra Šarocha a na zanedbanou lékařskou péči byla v obou bodech Hourova žádost zamítnuta, žádné nezákonné jednání nebylo shledáno.³⁹

Ovšem Houra se ani s nástupem normalizace, která rehabilitační snahy velmi omezila, nevzdal a v září 1969 dostal paradoxně ve svém boji o spravedlnost dobrou zprávu. Krajský soud v Plzni, konkrétně jeho senát ve složení předseda JUDr. Jaromír Křen a členové Jindřich Kemers a JUDr. Jaroslav Meduna zcela zrušil rozsudek KS Plzeň z roku 1956 i následný NS Praha a Karla

³⁵ ABS, Inspekce ministra vnitra ČSSR, I. díl, sign. A8/1-1154, inventární jednotka 1454, Žádost revizního odboru generální prokuratury inspekci ministerstva vnitra z 10. července 1968.

³⁶ Tamtéž, Protokol o výslechu Karla Houry z 13. srpna 1968.

³⁷ Tamtéž, Dokumenty z podzimu 1968.

³⁸ Tamtéž, Zpráva Sboru nápravné výchovy z 10. října 1968.

³⁹ Tamtéž, Závěrečná zpráva náčelníka komise ministra vnitra z 27. listopadu 1968.

PŘÍSNĚ TAJNĚ!

Dne 8.12.1955. 195

Č. j.: A/6-5277/50-55.

Protokol o osobní (domovní) prohlídce

Na základě usnesení o zahájení vyšetřování schváleného prokurátorem

ze dne 2.12.1955 1955

byla provedena osobní (domovní) prohlídka u **HOUBA Karel, nar. 3.5.1902.**

v těchto místnostech **Techno-Op. 782/II.**

za přítomnosti **v místnostech OO-MV Sušice.**

orgánů OO-MV Sušice.

Při osobní (domovní) prohlídce bylo zabaveno:

Poř. čis.	Název věcí	Množství	Jakost	Tvar nebo barva
1./	1 občanský průkaz 8.3.370133, na jméno Karel HOUBA,			
2./	1 státní průkaz ČSL 8.01.570, na jméno Karel HOUBA,			
3./	1 průkazka Pozemních staveb, 8. 402/H			
4./	1 průkazka na dělnickou jízdenku na ÚVAD 8.375,			
5./	1 protistátní leták s balonkové skrze,			
6./	2 útržky papíru s poznámkami,			
7./	1 přípis Okresnímu stavebnímu podniku Sušice,			
8./	1 dopisní zápisník s poznámkami,			
9./	1 kožený náčad peněženka,			
10./	1 pinicí pero,			
11./	4 klíče na kroužku,			
12./	1 ochranná na uši,			
13./	1 náramkové hodinky ze žlutého a bílého kovu, zn. STIMAKA			
14./	Na hotovosti 43.40 Kčs.			
15.	knihla starší aktovka			

Věci uvedené v protokolu souhlasí a byly
u ně při osobní prohlídce zabaveny.

Kopie prot. d. 9. a 14. j. 1956: [signature]

Podpis obviněného, nebo dospělého člena jeho rodiny: [signature]

Podpis osob (svědků) přítomných při prohlídce: [signature]

Prohlídku provedl: [signature]
hodnost, funkce, jméno, číslo služebního průkazu.

Obr. 4. Protokol o domovní prohlídce u Karla Houry (Národní archiv).

Houru všeho zprostil. Citujme nejdůležitější pasáž rozsudku: „V přezkumném řízení byla pak vyvrácena provedenými důkazy existence ilegální organizace... Nebyla rovněž obviněnému prokázána nějaká podvratná činnost, respektive spolčení k takovému jednání. Výsledky přezkumného řízení ukázaly, že přezkoumávaná rozhodnutí jsou vadná, neboť byla učiněna na podkladě nesprávných skutkových zjištění, zejména se opírala o uměle zkonstruované obvinění a také skutek obviněného byl uznán za trestný čin v rozporu s trestním zákonem.“⁴⁰

Jenže po této naději přišlo v roce 1971 kruté vystrízlivění. V lednu 1971 podal ministr spravedlnosti ČSR stížnost pro porušení zákona, v němž Krajský soud v Plzni kritizuje, že nevzal v potaz šetření inspekce ministra vnitra a její závěry. Proto navrhl Nejvyššímu soudu, aby rozhodnutí krajského soudu zrušil a nařídil nové jednání.⁴¹

Karel Houra se o pár dní později k této stížnosti v dopise Nejvyššímu soudu vyjádřil a dožadoval se spravedlnosti, uváděje opět všechna příkoří, kterých se mu v letech 1956 až 1960 dostalo. Z dopisu je znát již jistá únava z dlouhého procesu.⁴²

Nejvyšší soud ČSR zasedl v senátním složení JUDR. František Sedláček, předseda, JUDr. Emil Motúz a JUDr. Zdeněk Besta, jako soudci, a shledal, že v daném případě byl skutečně porušen zákon, plzeňský rozsudek z roku 1969 kompletně zrušil a přikázal KS v Plzni, aby Hourovu trestní věc znovu v plném rozsahu projednal. Plzeňský soud pochybil především v tom, že neprojednal všechny důkazy a nevzal v potaz zmíněnou závěrečnou zprávu inspekce.⁴³

Karel Houra pak boj s justicí vzdal a Krajskému soudu v Plzni prostřednictvím svého advokáta JUDr. Karla Strejce napsal, že ze zdravotních i finančních důvodů bere svou rehabilitační žádost zpět a nechce, aby se jeho trestní věc dále projednávala. V dubnu 1972 však ještě musel zaplatit 600 Kč na náklady přezkumného řízení, které bylo z jeho strany ukončeno.⁴⁴ Zbyla pachuť, smutek, nízký důchod a v podstatě beznaděj... Rehabilitační rozsudek přišel až za dlouhých 20 let...

⁴⁰ Rozsudek Krajského soudu v Plzni z 3. září 1969 – v držení rodiny, za zprostředkování děkují paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

⁴¹ Stížnost pro porušení zákona z 13. ledna 1971 – v držení rodiny, za zprostředkování děkují paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

⁴² Dopis Karla Houry Nejvyššímu soudu z 9. května 1971 – v držení rodiny, za zprostředkování děkují paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 18. května 1971 – v držení rodiny, za zprostředkování děkují paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

⁴⁴ Dopis Karla Houry advokátovi z 25. listopadu 1971 – v držení rodiny, za zprostředkování děkují paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

Paměti

Na sklonku života, v 80. letech, začal psát Karel Houra strojopisné paměti, především pro svou vlastní rodinu. Líčí své mládí a dětství, studia, vojenskou službu, první pracovní zkušenosti, např. jak se 30. listopadu 1929 oženil, konkrétně ve Švihově, postavil školu ve Velharticích, jak jím rozestavěnou budovu školy v Dolejším Krušci zabrali v roce 1939 Němci. Zmiňuje samozřejmě i rozhlednu na Svatoboru, vrací se k válečné rekonstrukci zámecké budovy na hradě Velhartice, komentuje tehdejšího majitele Josefa Windischgrätze a jeho manželku.⁴⁵

Vězeňským zážitkům v pamětech prakticky vůbec nevěnuje pozornost, až v závěru se pak jeho myšlenky přeci jen k těmto smutným rokům vrací.

Nejdříve však vzpomíná, jaké to bylo těsně po propuštění: *„Z kriminálu jsem se vrátil 8. prosince 1959. Bratr Josef mi zařídil ten den dopoledne vyšetření, protože jsem měl podezření, že jsem tam přechodil srdeční infarkt... Prohlídka infarkt potvrdila. Tak jsem se hlásil u obvodní lékařky Dr. Krekulové a u primáře Pokorného, který byl již přeložen do Plzně, a ten mi po prohlídce řekl, že už nikdy nebudu dělat. Pěkná radost! V lednu 1960 mě vzal primář Havel jako rovnocenného a nekriminálního do nemocnice Na vršku. Jako nemocný jsem byl propuštěn až 10. května 1960. Paradox je, že mi věznice vyplácela 1200,- Kč jako nemocenské, neboť jsem byl v kriminále zaměstnán jako projektant průmyslových staveb, a to v tzv. Basa projektu na Pankráci v Praze. Byl jsem propuštěn jako částečný invalida na pracovní úvazek 6 hod. denně s podmínkou, že budu pracovat sám s lehátkem, abych si mohl odpočinout. Ještě v nemocnici jsem sháněl nějaké místo, ale marně. Nikdo mě v Sušici nechtěl.“*⁴⁶ Nicméně pak místo v sušické Jednotě získal a dalších prakticky dvacet let věnoval další práci ve stavebnictví a snažil se všemožně pomáhat v oboru, který měl tolik rád.

A ke kriminálu? *„A já v kriminále? Zůstal jsem na Pankráci, kde v lednu 1957 byl zřízen z techniků Technický ústav ministerstva vnitra a já se stal jeho zaměstnancem, a musili jsme ‚dobrovolně‘ pracovat 300 hodin měsíčně a zpočátku jsme si vydělali slušné peníze, takže jsme si mohli platit pobyt, a to 67 % výdělku, zbytek na dluhy za vazbu, která u mne trvala 6 měsíců, a ten další zbytek na kapesné (vězeňské peníze) a konečný zbytek jsem posílal manželce, ovšem když páni z věznice to uznali za vhodné. Ale když si člověk něco nešetřil, něco si ti sadisté vymyslili, aby člověk o to zase přišel. Zůstane úžasně absurdní, že teprve v kriminále jsem se přesvědčil, jak schopný jsem technik a projektant, a že jako velezrádci mi dali projektovat stavby tajné, jako první velkou kyslíkárnu na Nové Hutí K. Gottwalda, kde jsem byl též na technické poradě (pod dozorem) a ukázali mi celý provoz, abych mohl projektovat. Dále jsem spoluprojektoval teplárnu v České Třebové a na Slovensku za Banskou Bystricou, dále halu a administrativní budovu v Kdyňských strojárnách, halu v textilce*

⁴⁵ Paměti Karla Houry (strojopis) – v držení rodiny, za zprostředkování děkuji paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.

⁴⁶ Tamtéž, s. 23–24.

v Jihlavě, ve sklárnách v Chlumu u Třeboně, v Náchodě velikou transformační stanicí a jiné. 19. 2. 58 jsem byl dán náhle do trestního oddělení, kde jsem byl až do 13. 6. a za to jsem zaplatil Kč 2800,-. Tento trest v trestu byl další varianta bestiality a deformací. Pak jsem byl určen jako vedoucí skupiny pro Projekční ústav hl. m. Prahy, kde jsem projektoval dvanáctiletku vedle ministerstva vnitra na Letné, sídliště Petřiny, Chmelnice a jiné. Při všech projekčních pracích byli hlavními projektanty inženýři z civilních projekčních ústavů. Říkalo se jim ‚styčáci‘. V kriminále zažil jsem ve styku s lidmi mnoho trápení a zoufalství a poznal jsem, jak systém dovede v člověku, zvláště s velkými duševními schopnostmi, vyždímat ty nejpodlejší vlastnosti, které v něm dřímají a vyrostou právě zde, aby se stali sadisty, stvořami nepředstavitelné bestiality a jejich pomocí týrají ty druhé. V tom je ta nejpodlejší a nejbestiálnější hrůza a pokrytectví v systému, který přišel po roce 1948. Jak to bylo možné, že po tak hrozném válce a koncentracích Němců se v hlubokém míru vytvořil vědomě ještě daleko horší systém, vedený Rusy, a jak se to čeští lidé, lidé beráncí povahy, naučili. A ještě hroznější je to, že to vše podporovali a schvalovali, ať vědomě, či nevědomě, takoví lidé jako Zdeněk Nejedlý, arch. Jiří Kroha, Jarmila Glazarová, Jiřina Šejbalová, František Hrubín, Jan Drda a mnoho jiných, kteří byli současně vzorem a nositelem lidské krásy, lásky a civilizace. Jaké to bylo pokrytectví a chamtivost po slávě a líbiti se za tak strašnou cenu. Vděčím při mé trvalé srdeční chorobě, při které jsem prožíval tento koncentrák, člověku, jehož jméno si nepamatuji, ale byl dlouho v koncentráku na Bytízu, dále panu Zdenáblíkovi z Tábora a jeho pomocníku Karlu Vrbovi, kteří mi dávali léky dle potřeby a tajně. ... Zde místo plynových komor byly krásné zákony a pod nimi bacily moru, nelidskosti, které zachovály tři generace. Zbývá jen ten konec, jak se říkalo ‚rekreace‘. Nebyl jsem propuštěn na podmínku, protože jsem byl, jak řekl předseda senátu, zločinec stejný jako zlodějové pokladen a vrahové, a proto vysoce společensky nebezpečný dělnické třídě a společnosti – přesto, že dělníci mě měli, mají a budou mít stále upřímně rádi. 27. září 1959 jsem dostal v noci infarkt, ale do rána přešel, a tak jsem vstal, nebyl jsem uznán nemocným. Tedy jsem infarkt přechodil a teprve před propuštěním jsem byl ve vězeňské nemocnici řádně vyšetřen a 8. 12. 59 propuštěn s nálezem ‚hlaste se u důchodového zabezpečení, protože jste nemocen‘. Tedy jsem 8. 12. 59 v 9.30 hod. vyšel svobodně z věznice (a to mě nechali u brány půl hodiny čekat v domnění, že mne chytne nový infarkt, a tím že přeče pojdu), kde na mne netrpělivě čekala manželka, syn a bratr Jožka.“⁴⁷

Závěr

Karel Houra se pozemské spravedlnosti za svého života nedočkal. Zemřel v pozeňnaném věku 23. ledna 1989. Je pohřben na sušickém hřbitově; měl podmínku, aby viděl na Andělíček a na Svatobor, a tak je pohřben úplně nahoře.

⁴⁷ Tamtéž, s. 64–66.

Dne 24. ledna 1991 Krajský soud v Plzni za předsednictví JUDr. Václava Šaška svým rozsudkem zastavil trestní stíhání Karla Houry, prohlásil ho za soudně rehabilitovaného a veškerá historická soudní rozhodnutí v jeho případu zrušil...⁴⁸

Věřme, že z povědomí Sušičanů jméno Karla Houry nikdy nezmizí. Byla by to nenapravitelná škoda. Ba co víc... naopak by si zasloužil ještě více připomínat. Snažme se o to.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Architekt und Baumeister Karel Houra Im Konflikt mit dem kommunistischen Regime

Die Studie widmet sich dem schweren Lebensschicksal des berühmten Baumeister und Architekten Karel Houra aus Sušice in den fünfziger und sechziger Jahren des 20. Jahrhunderts. Die Zeit seiner Untersuchung, Verurteilung und seines Gefängnisaufenthaltes wird nicht nur aufgrund aussagekräftiger Archivquellen nachgezeichnet, sondern auch mittels des erhaltenen Familiennachlasses, einschließlich Houras eigenen, auf Schreibmaschine geschriebenen Erinnerungen. Überhaupt zum ersten Mal wird die breitere Öffentlichkeit hier mit den dunklen Schicksalsseiten eines Mannes bekannt gemacht, der für Sušice in der Zwischenkriegszeit so viel bedeutet hat und dessen Name bis heute hoch geachtet wird. Gleichzeitig zeigt die Studie auch, wie ein totalitäres Regime Menschen- und Familienschicksale zerstören konnte.

⁴⁸ Rozsudek Krajského soudu v Plzni z 24. ledna 1991 – v držení rodiny, za zprostředkování děkuji paní Lence Kosové, vnučce Karla Houry.